

УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ: ПОЛИТИКОЛОГИЈА И МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

Назив предмета: Основи државе и права

Одговорни наставник: доцент др Брано Хаџи Стевић

Имејл-адреса: brano.hadzi.stevic@pravni.ues.rs.ba

Консултације: сваким радним даном, уз претходни договор путем имејла

Литература: Радомир Д. Лукић, Будимир П. Кошутић, *Увод у право*, Београд 2008 (од 3. до 257. странице и од 332. до 346. странице).

Студенти могу да полагају испит из три дела. У једном дану могу да полагају један део, два дела или цели испит, при чему је распоред следећи:

- **Први колоквијум** обухвата материју од 3. до 61. странице (од почетка до правне организације државе).
- **Други колоквијум** обухвата материју од 62. до 120. странице (од правне организације државе до правног поретка).
- **Завршни испит** обухвата материју од 123. до 257. странице и од 332. до 346. странице.

Сваки студент ће на колоквијуму/испиту да добије **три квалификациона питања**, на која се одговор даје у једној или две реченице. Уколико студент тачно одговори на **све три** квалификациона питања, добија одговарајући број испитних питања. Сваки наслов односно поднаслов у уџбенику представља испитно питање.

Списак квалификационих питања

Први део:

1. Предмет правне науке.
2. Шта је позитивно право?
3. Шта је метод?

4. Који су методи правних наука?
5. Монополска контрола над средствима принуде.
6. Територијалност државе.
7. Сувереност државне власти.
8. Безлична структура власти.
9. Легитимност државе.
10. Три конститутивна елемента државе.
11. Шта је држава?
12. Шта је територија државе?
13. Шта је становништво?
14. Шта је држављанство?
15. Како се стиче држављанство?
16. Шта је моћ, а шта власт?
17. Три суштинска својства државне власти.
18. Садржина појма „сувереност“.
19. Набројте функције државе.
20. Набројте промене у поретку државе.
21. Шта је природно право?
22. Обичај.
23. Морал.
24. У каквом су односу право и морал?
25. Институционалност права.
26. Нормативност права.
27. Принудност права.
28. Легитимност права.
29. Правда и правичност.
30. Шта је право?

Други део:

1. Шта је држава?
2. Шта је право?
3. Државни службеници и државни неслужбеници.
4. Шта је надлежност државног органа?
5. Шта је државни орган?
6. Шта је државно службено лице?
7. Демократски и недемократски органи.
8. Политички и стручни органи.
9. Инокосни и колегијални органи.
10. Оружани и цивилни органи.
11. Централни органи.
12. Шта је законодавство?
13. Надлежности извршно-политичких органа (егзекутиве).
14. Шта је управа?

15. Шта је судство?
16. Која су четири облика државе?
17. Који облици владавине постоје и који је критеријум поделе?
18. Који облици политичког поретка постоје и који је критеријум поделе?
19. Који облици државног уређења постоје и који је критеријум поделе?
20. Који облици државне власти постоје и који је критеријум поделе?
21. Монарх и председник.
22. Две претпоставке демократије.
23. Шта је ауторитарна држава?
24. Које су одлике тоталитарне државе?
25. Шта је федерација, а шта конфедерација?
26. Састав Конгреса Сједињених Америчких Држава.
27. Три начела парламентаризма.
28. Егzekутива у мешовитом систему.
29. Демократско јединство власти.

Трећи део:

1. Шта је држава?
2. Шта је право?
3. Шта је правни поредак?
4. Елементи правног поретка.
5. Шта је правна норма?
6. Шта је правна одредба?
7. Шта је општа правна норма?
8. Шта је појединачна правна норма?
9. Шта су категоричке норме?
10. Шта су дисјунктивне правне норме?
11. Шта су алтернативне правне норме?
12. Шта су норме које дају дискрециону власт?
13. Шта су диспозитивне правне норме?
14. Који су елементи правне норме?
15. Који су елементи форме правног акта?
16. Шта се ствара правним актом?
17. Три врсте извора права?
18. Шта је правна сигурност?
19. Набројте формалне изворе права.
20. Које државе су донеле прве уставе?
21. Шта је устав?
22. Закон у формалном и закон у материјалном смислу.
23. Шта је законик (кодекс)?
24. *Ius cogens*.
25. Шта је ратификација (потврђивање) међународног уговора?
26. Која је улога подзаконских аката?

27. Наведите неке акте друштвених организација.
28. Шта је обичајно право?
29. Који су елементи обичајног права?
30. Шта је судски прецедент?
31. Шта је правна празнина?
32. Шта је појединачан правни акт?
33. Шта је управни акт?
34. Шта је правни посао?
35. Шта је судски акт?
36. Шта је правни однос?
37. Шта је субјективно право?
38. Шта је надлежност?
39. Појам субјекта права.
40. Врсте субјекта права.
41. Шта је правна способност?
42. Шта је пословна способност?
43. Шта је правно лице?
44. Шта је законитост?
45. Шта је правна снага?
46. Шта је правно средство?
47. Шта је правни лек?
48. Шта је правоснажност?
49. Шта је ступање на снагу?
50. Шта је извршност?
51. Шта је примена права?
52. Шта је правна претпоставка?
53. Шта је систем права?
54. Шта је правна установа?
55. Шта је правна грана?
56. Шта су правне области?
57. Шта је јавно, а шта приватно право?
58. Шта је материјално, а шта формално право?
59. На чему се заснива европскоконтинентални правни систем?
60. На чему се заснива англосаксонски правни систем?

Напомена: за студенте из ранијих генерација, који нису положили Основе државе и права, наведени начин полагања испита ће да важи почев од јунско-јулског испитног рока академске 2024/2025. године. Дакле, у терминима испита у априлу (1) неће добијати квалификациона питања и (2) добијаће питања с прошлогодишњег списка испитних питања.